

Kittilän kunnan lausunto luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2023-2030

149/08.00/2022

Khall 26.04.2022 § 155

(Lisätietoja: Vs. hallintojohtaja Antti Jämsén, puh.040 653 0774)

Väylävirasto pyytää lausuntoja luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2023-2030.

Väylävirasto laatii vuosittain valtion väyläverkon 8-vuotisen investointiohjelman osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman, Liikenne 12 –suunnitelman, toimeenpanoa.

Investointiohjelmassa esitetään lähivuosien tärkeimmät liikenneinfra-hankkeet, jonka talouskehityksen määrittelee Liikenne12-suunnitelma. Vuosia 2023-2030 koskeva investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus uusien rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Väyläverkon investointiohjelma sisältää kehittämishankkeita, isoja peruskorjaushankkeita ja hankekokonaisuuksia sekä pienempiä parantamishankkeita.

Väylävirasto pyytää avoimella lausuntopyynnöllä vuosittain päivitetävästä investointiohjelmasta lausuntoja, joiden kautta tulee esille sidosryhmien tietoa ja näkökulmia investointiohjelmaan liittyen. Pyydämme tarkastelemaan investointiohjelman luonnosta seuraavassa esitettyjen kysymysten kautta.

Tavoitteet

Väylävirasto pyytää jatkotyön pohjaksi lausuntoja erityisesti seuraavista asioista:

1. Onko investointiohjelmassa kuvattu ymmärrettävästi lähtökohdat ja valmisteluperiaatteet?
2. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?
3. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuo-liset ja selkeät?
4. Miten muuttaisitte investointiohjelmää Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehityksen puitteissa ja miten perustelet muutosten paremmat vaikutukset?
5. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seuranta?
6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmää?

Kunnan lausunnossa todetaan Väyläviraston edellä esityslistalla pyytämiin kohtiin 1-6 seuraavaa:

1. Kyllä

2. Ei ole, sillä liikenneverkon strateginen tilannekuva on yksi tärkeä lähtökohta investointiohjelmalle. Siksi siihen on lisättävä kohtaan 3 Investointiohjelman kokonaisvaikutukset alakohta Vaikutukset huoltovarmuuteen, jossa tuodaan esiin huoltovarmuuden ja kriisivalmiuden osalta oleelliset hankkeet ja kehittämiskohteet.

Samassa yhteydessä on tarkasteltava Suomen, Ruotsin, Norjan ja Tanskan liikenneverkkoa, pohdittava Suomen ja pohjoismaiden liikenneverkon kehittämistä huoltovarmuuden lisäämiseksi huomioiden muuttunut maailmantilanne.

Investointiohjelmassa ei huomioida riittävästi Lappia, huoltovarmuutta, muuttunutta maailmantilannetta, kriisivalmiuden nostoa ja Lapin huonokuntoisia sorateitä, mikä aiheuttaa liikenneturvallisuus-, ensihoito- ja kalustoriskejä kuntalaisille, matkailuelinkeinolle, teollisuudelle ja puuhuollolle.

Investointiohjelmassa ei myöskään huomioida riittävästi pohjoismaista liikennejärjestelmää, globaalia ulottuvuutta eikä megatrendejä, kuten Ruotsissa, jossa voidaan saada pelkästään Pohjois- ja Keski-Ruotsin junayhteyksien kehittämiseen 6,86 Mrd €. Siitä EU voi rahoittaa 30-50 prosenttia.

Suomi on menettämässä Lapin ja pohjoisen osalta painoarvoa Ruotsille, mikä ilmenee Euroopan komission puheenjohtajan Ursula von der Leyen seuraavassa kommentissa: "Teollisuuden tulevaisuudesta puhuttaessa: Katso vain pohjoiseen, esimerkiksi Ruotsiin."

Poliittisessa keskustelussa, strategisissa liikennevalinnoissa ja tavoitteissa Lappi ei tule esiin toisin kuin naapurimaassa, jossa viestinnässä painotetaan pohjoisen mahdollisuuksia.

Ruotsin valtiovarainministeri Magdalena Andersson (sd): "On melkein vaikeata käsittää, kuinka suurta se on. Nyt on tarkoitus investoida 1 000 miljardia (98 Mrd €) Gävlen pohjoispuolelle."

Ruotsin työministeri Eva Nordmark (sd): "Selkokielellä: Kaikkien on mentävä pohjoiseen."

3. Investointiohjelman perusteluja vaikutusten kautta voidaan tasa-
puolistaa ja selkeyttää muun muassa kevyttä liikennettä, matkailua, yritysten toimintaedellytyksiä ja liikenneturvallisuutta edistään. Kitti-

län kunnan osalta on oleellista kirkonkylän kohdalla Kantatien 79 peruskorjaus ja kevyenliikenteen väylän rakentaminen.

Asemakaavan valmistuttua on kevyenliikenteen väylää jatkettava kirkonkylästä Pakattiin, jossa asuu 80 kouluikäistä lasta. Toivottavaa on, että hankkeeseen haetaan rahoitusta Euroopan aluekehitysrastosta (EAKR).

4. Investointiohjelmassa on huomioitava paremmin Lapin liikennetarpeet, huoltovarmuus ja alueen kasvun mahdollisuudet, mikä lisää talouskasvua ja turvallisuutta.

Kittilän kunta edellyttää, että alueella olevien valtion tiestöön kuuluvien sorateiden hoitoon ja ylläpitoon kiinnitetään tarpeeksi huomiota erityisesti kelirikkoaikoina.

Kittilässä on sorateita noin 240 ja päällystettyjä teitä 480 km. Perustienpidon vuosikustannus on sorateilla kunnassa noin 450 000-600 000 ja päällystetyille teillä noin 950 000-1 200 000 €.

Kittilän kunnan osalta on oleellista kirkonkylän kohdalla Kantatien 79 peruskorjaus ja kevyenliikenteen väylän rakentaminen.

Asemakaavan valmistuttua on kevyenliikenteen väylää jatkettava kirkonkylästä Pakattiin, jossa asuu 80 kouluikäistä lasta. Toivottavaa on, että hankkeeseen haetaan rahoitusta Euroopan aluekehitysrastosta (EAKR).

Tepaston tie Kittilässä on erittäin huonossa kunnossa, mikä aiheuttaa liikenneturvallisuus-, ensihoito- ja kalustoriskejä kuntalaisille, matkailuelinkeinolle, teollisuudelle ja puuhuollolle.

Tieyhteydellä Nordkapp, Alta, Hetta, Tepasto, Rovaniemi ja Helsinki on Kittilässä tien ainut heikkokuntoinen soratieosuus, joka toimii tulppana pohjoismaisessa liikennejärjestelmässä ja heikentää liikenneturvallisuutta, huoltovarmuutta ja matkailun kehittämisedellytyksiä.

Kittilän kunta edellyttää, että Tepaston tien parantamiseksi laaditaan tarvittavat suunnitelmat ja että se kunnostetaan mahdollisimman pian. Valtion tiestöön kuuluvien sorateiden hoitoon ja ylläpitoon on kiinnitettävä tarpeeksi huomiota etenkin kelirikkoaikoina ja mahdollistettava tarvittava rahoitus. Nyt se on liian alhainen.

Hiilineutraalin ja älykkään liikennejärjestelmän aikaansaamiseksi on huomioitava lentoliikenteen kustannustehokkaampi ja ympäristöystävällisempi käyttö esimerkiksi lentorahdin toimintaedellytyksiä kehittämällä siten, että Kittilän lentoasemalta voidaan kuljettaa lentorahtia, kuten Norjan lohta sen sijaan, että sitä kuljetetaan tiekuljetuksina Helsinki-Vantaalle.

Niin ikään on perusteltua hakea suunnitteluun EU -rahoitusta raide-liikenteen sähköistämiseksi Kolariin ja sieltä Kittilän lentoasemalle ja Leville.

5. Seurannassa on paikallaan hyödyntää digitalisaatiota ja tiekamerajärjestelmää esimerkiksi Lapin sorateiden osalta siten, että se palvelee paremmin tienkäyttäjiä ja tiestön kehittämisestä kiinnostuneita. Toivomme selkeämpää kanavaa, jossa voidaan esittää kohteita investointiohjelmaan.

6. Kittilän kunta on pinta-alaltaan suuri 8 263km² ja etäisyydet pitkät. Alueen pääelinkeinot ovat matkailu ja kaivosteollisuus. Kunnassa on 600 000 – 700 000 matkailijaa vuodessa ja Agnico Eaglen Euroopan suurin kultakaivos, joka työllistää alihankkijoineen yli 1 000 työntekijää.

Investointiohjelmassa ei kuitenkaan ole yhtään hanketta Kittilän kunnan alueella. Siksi toivomme, että saisimme hankesuunnitteluun tai parhaassa tapauksessa toteutukseen ainakin seuraavat hankkeet:

- a) KT79 liikennejärjestelyjen parantaminen Kittilän kirkonkylän kohdalla
- b) Pakatin ja Kirkonkylän välisen jalkakäytävä sillan rakentaminen
- c) Levin ympäristie välillä Hossa – Ounasjoentie jalkakäytävän rakentaminen ja maantien perusparannus
- d) Köngäs – Raattama -maantien perusparannus/päällystys
- e) Kittilä – Rovaniemi kunnossapitoluokan nosto

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus hyväksyy kunnan lausunnon valtion väyläverkon investointiohjelmasta vuosille 2023-2030.

Päätös:

Marita Toivanen esitti Raili Fagerholmin kannattamana, että tiehankkeet esitetään tässä järjestyksessä:

- a) KT79 liikennejärjestelyjen parantaminen Kittilän kirkonkylän kohdalla
- b) Pakatin ja Kirkonkylän välisen jalkakäytävä sillan rakentaminen
- c) Köngäs – Raattama -maantien perusparannus/päällystys
- d) Levin ympäristie välillä Hossa – Ounasjoentie jalkakäytävän rakentaminen ja maantien perusparannus
- e) Kittilä – Rovaniemi kunnossapitoluokan nosto

Tarmo Salonen esitti Köngäs – Raattama -maantien perusparannus/päällystys laittamista ensimmäiseksi.

Kunnanjohtaja muutti esitystään siten, että ilmaistaan tiehankkeet

seuraavasti lueteltuina siten, ettei kyseessä ole teiden tärkeysjärjestys.

- KT79 liikennejärjestelyjen parantaminen Kittilän kirkonkylän kohdalla
- Pakatin ja Kirkonkylän välisen jalkakäytäväsillan rakentaminen
- Levin ympäristie välillä Hossa – Ounasjoentie jalkakäytävän rakentaminen ja maantien perusparannus
- Köngäs – Raattama -maantien perusparannus/päällystys
- Kittilä – Rovaniemi kunnossapitoluokan nosto
- Kieringin maantien päällystäminen
- Kelontekemän maantie
- Kaukonen-Kallon maantie
- Hanhimaa-Pokka –maantie
- Siitosen maantie
- Kittilä-Ylläs –maantie
- Kittilä-Sodankylä -maantie

Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan muutetun esityksen.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta kokouksessa.
